PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH TRUDNYCH I KRYZYSOWYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ ROLNICZYCH
im. WINCENTEGO WITOSA W OSTRÓDZIE
(bezpieczeństwo w szkole)

Ostróda, 2026

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim Rodzice i Szkoła. Największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają Rodzice, a Szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między Rodziną, Szkołą i innymi instytucjami wspierającymi ten proces.

Wstęp

W pracy szkolnej nauczyciele - wychowawcy napotykają wiele sytuacji, które powodują dezorganizację procesu dydaktyczno-wychowawczego i nie posiadają jednoznacznych, prostych rozwiązań. Wpływają zaś negatywnie na naukę uczniów, komplikują życie młodych ludzi, prowadząc do patologii lub zagrożeń, takich jak uzależnienia, agresja, przestępczość, nerwice, fobie szkolne itd.
Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań, uczynienie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi, opracowano procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz krytycznych.

Podstawa prawna

1. Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 820, z późniejszymi zmianami).
2. Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
3. Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 163).
4. Ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
5. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
8. Ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych.
9. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
10. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.
11. Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.
12. Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.
13. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, z późniejszymi zmianami.
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek.
16. Wewnętrzne regulacje szkoły, w szczególności statut szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz standardy ochrony małoletnich.

<u>Odnośnie uczniów nieletnich</u>

Art. 4 ustawy z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 163).

Szczególnie ważne - art. 4 zawiera trzy istotne regulacje:

1. Każdy, kto stwierdzi okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego, ma społeczny obowiązek odpowiednio przeciwdziałać temu i zawiadomić właściwe osoby lub instytucje.
2. Każdy, kto dowie się o czynie karalnym popełnionym przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić sąd rodzinny lub Policję.

3. Szkoły publiczne i niepubliczne mają obowiązek niezwłocznie zawiadomić sąd rodzinny lub Policję o czynie zabronionym popełnionym przez nieletniego, który wyczerpuje znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego. Mają też obowiązek zabezpieczyć ślady i dowody.

Ważne: w przypadku szkoły nie jest to już wyłącznie społeczny obowiązek zawiadomienia. Ustawa wprost nakłada na szkoły obowiązek prawny.

Dodatkowo: art. 4 ust. 4 przewiduje możliwość zastosowania przez dyrektora określonych środków oddziaływania wychowawczego, za zgodą rodziców lub opiekuna i nieletniego, jeżeli jest to wystarczające i spełnione są ustawowe warunki.

Postępowanie w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat – z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w art. 10 Kodeksu karnego

Art 304 § 1 kodeksu postępowania karnego nakłada na każdego, kto dowiedział się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, społeczny obowiązek zawiadomienia o tym prokuratora lub policję. Przestępstwami ściganymi z urzędu są np.:

- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu (art.156 kodeksu karnego) lub innego uszkodzenia ciała (art. 157 kodeksu karnego);
- pobicie (art. 158 § 1 kodeksu karnego);
- narażenie na niebezpieczeństwo (art. 160 kodeksu karnego);
- czyn lubieżny z osobą małoletnią poniżej lat 15. (art. 200 kodeksu karnego);
- znęcanie się (art. 207 kodeksu karnego).

Zasada poufności informacji

Pracownicy szkoły są zobowiązani do ochrony informacji dotyczących uczniów, ich sytuacji rodzinnej, zdrowia i problemów osobistych, uzyskanych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.

Informacje te mogą być udostępniane wyłącznie osobom i instytucjom uprawnionym, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.

Obowiązek zachowania poufności nie wyłącza obowiązku niezwłocznego przekazania informacji właściwym osobom lub organom w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, krzywdzenia małoletniego lub wystąpienia zagrożenia życia, zdrowia bądź bezpieczeństwa ucznia.

Pracownicy szkoły postępują zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych, ochronie małoletnich oraz przepisami regulującymi obowiązki zawiadamiania właściwych organów.

Definicja
Sytuacja kryzysowa – to zjawisko niepożądane, zagrażające bezpieczeństwu, zdrowiu i życiu.

Cele procedur
1. Usprawnienie i zwiększenie trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży i pracowników szkoły.
2. Określenie odpowiedniego sposobu postępowania w sytuacji kryzysowej.
3. Zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych.

Zakres procedur
1. Zapewnienie odpowiednich warunków gwarantujących uczniowi i pracownikom szkoły bezpieczeństwo.
2. Ochrona przed agresją, uzależnieniami, demoralizacją i innymi zagrożeniami.

Wykaz procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych

Zagrożenia zewnętrzne

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy;
1.2. Postępowanie w przypadku otrzymania podejrzanej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem;
1.3. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły;
1.4. Podłożenie ładunku wybuchowego;
1.5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły;
1.6. Procedury postępowania na wypadek ogłoszenia różnych stopni alarmowych;
1.7. Procedura reagowania na zagrożenie z powietrza.

Zagrożenia wewnętrzne

2.1 Postępowanie w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów;
2.2 Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia;
2.3. Postępowanie w przypadku zakłócania przez ucznia toku lekcji;
2.4. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły;
2.5. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły;
2.6. Postępowanie w przypadku, gdy na terenie szkoły znaleziono substancje psychoaktywne;
2.7. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne;
2.8. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat np. pije alkohol, używa substancje psychoaktywnych, uprawia nierząd, lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji;
2.9. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel lub pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
2.10. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne;
2.11. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności;
2.11. Postępowanie w przypadku kradzieży;
2.12. Postępowanie w sytuacji, gdy na terenie szkoły znajduje się osoba obca;
2.13. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych;
2.14. Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa;
2.15. Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego;
2.16. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły;
2.17. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej;
2.18. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samookaleczenia podczas zajęć czy próby samobójczej;
2.19. Postępowanie w przypadku żałoby po śmierci ucznia;

Zagrożenia cyfrowe

3.1.Procedura postępowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, nielegalnych na terenie szkoły
3.2.Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy
3.3.Procedura postępowania w przypadku naruszenia danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

O obowiązujących w szkole procedurach wychowawcy klas informują:

- Uczniów - podczas pierwszych lekcji wychowawczych;
- Rodziców - podczas pierwszego spotkania z rodzicami w każdym roku szkolnym.

Powyższe procedury są opublikowane na stronie szkoły.

Zagrożenia zewnętrzne

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole.

Alarm lokalny w szkole ma on na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia młodzieży przebywającej na terenie szkoły. Najczęstszymi przyczynami, dla których może zajść konieczność ogłoszenia alarmu w szkole, są zagrożenia związane z powstaniem pożaru, a także możliwość rozprzestrzenienia na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych lub ładunków wybuchowych. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych

I. SPOSÓB ZACHOWANIA SIĘ NA WYPADEK POŻARU.

W wypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia na terenie szkoły należy:

1. Zachować spokój i nie wywoływać paniki.

2. Zawiadomić telefonicznie lub przy pomocy innych środków łączności:

a. Numer alarmowy - 112
b. Dyrektora szkoły

3. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze Strażą pożarną należy wyraźnie podać :

a. nazwę szkoły,
b. dokładny adres,
c. określić w przybliżeniu co się pali i gdzie (piwnica, klasa, itp.), co się pali, czy istnieje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, czy w zasięgu pożaru są materiały łatwopalne i wybuchowe,
d. imię i nazwisko wzywającego,
e. numer i telefon wzywającego

Uwaga! Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że zgłoszenie przyjęto.

4. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

– Pogotowie Energetyczne – telefon 991
– Numer alarmowy – 112

5. W razie powstania pożaru w godzinach nauki w szkole należy zaalarmować personel i młodzież umownym znakiem alarmowym. Decyzje o uruchomieniu sygnału alarmowego w szkole wydaje:

a. Dyrektor szkoły,
b. Wicedyrektor/ Kierownik,
c. Upoważniona osoba.
Jako sygnał alarmowy na wypadek powstania pożaru usłała się trzy kolejne dzwonki (długość trwania dzwonka – 3s) lub powtarzana trzykrotna zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm na skutek pożaru.

6. Do czasu przybycia straży pożarnej należy:

a. przystąpić do ewakuacji zgodnie z ustalonym planem,
b. podjąć akcję gaśniczą przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego,
c. wystawić przed wejściem do budynku szkoły osobę, która wskaże straży pożarnej najkrótszą drogę do pożaru.

II. OGÓLNE ZASADY EWAKUACJI

Z uwagi na obecność dużej ilości młodzieży, która łatwiej niż dorośli może ulec panice, alarmowanie w wypadku pożaru winno odbywać się wyłącznie przy pomocy ustalonych sygnałów, Pamiętać należy, że najgroźniejszą przeszkodą prawidłowej i skutecznej akcji ratowniczo-gaśniczej w warunkach szkoły jest zawsze możliwość wybuchu paniki, która jest następstwem nagle występującego niebezpieczeństwa.

1. Szczegółowy plan ewakuacji znajduje się na każdym piętrze w budynkach szkolnych.
2. Uczniowie i nauczyciele zobowiązani są do zapoznania się i zgodnego z nim postępowania.
3. Informację o powstaniu zagrożenia pożarowego każdy ma obowiązek przekazać jak najszybciej do sekretariatu szkoły, a ten do osoby upoważnionej do wydania decyzji o uruchomieniu sygnału alarmowego.
4. **Alarm rozpoczyna się trzema kolejnymi dzwonkami (3s) lub powtarzana trzykrotna zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm na skutek pożaru.**
5. Po usłyszeniu sygnału alarmowego nauczyciele prowadzący zajęcia w klasach zarządzają ewakuację uczniów.
6. Uczniowie zabierają ze sobą najpotrzebniejsze rzeczy.
7. Nauczyciel zabiera niezbędną istotną dokumentację, zabezpiecza dziennik elektroniczny poprzez wyłączenie, zabiera laptop lub inne urządzenie mobilne (może to być urządzenie prywatne), przy pomocy którego jest w stanie określić liczbę uczniów w klasie podczas prowadzonych zajęć. Natomiast Pracownicy administracyjno – biurowi / sekretariat szkoły / zabezpieczają najważniejsze dokumenty poprzez schowanie ich do szaf z zamknięciem szaf i wyłączają komputer.
8. Uczniowie ewakuują się w zwartym szyku, o ile na to pozwalają okoliczności prawą stroną dróg ewakuacyjnych, chyba że sytuacja pożarowa i zaistniałe okoliczności wskazują inaczej. W ostatecznym efekcie nauczyciel prowadzący zajęcia określa w jaki sposób młodzież ma opuszczać klasę.
9. Podczas ewakuacji nauczyciel staje przy drzwiach i zapobiega zakłóceniu porządku ewakuacji przeliczając uczniów i po wyjściu ostatniego ucznia upewnieniu się, że nikt nie pozostał w klasie.
10. Nauczyciel jako ostatni opuszcza salę lekcyjną zamykając drzwi (nie na klucz), zostawiając klucz w zamku.
11. W wypadku ogłoszenia alarmu pożarowego dla szkoły w czasie przerwy, ewakuację klas prowadzą nauczyciele, którzy będą prowadzić zajęcia z daną klasą na najbliższej lekcji.
12. W przypadku zadymienia drogi ewakuacyjnej należy natychmiast otworzyć lub wybić okna znajdujące się w pobliżu, aby wypuścić dym i zapewnić dostęp świeżego powietrza.
13. Drzwi do pomieszczeń, z których przenika dym należy szczelnie zamknąć.
14. Przy zadymieniu należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie zatracić kierunku i orientacji, w pozycji pochylonej z ustami zasłoniętymi chusteczką. Jeżeli wewnętrzne schody są objęte ogniem lub bardzo zadymione, ewakuację dzieci przez okna prowadzi za pomocą drabin i innego sprzętu Straż Pożarna. We wszystkich przypadkach ratowania przez okno, należy szczelnie zamykać wszystkie drzwi i pozostałe okna w pomieszczeniu w celu zapobiegania przeciągom wzniecającym ogień i kierującym dym na to pomieszczenie.
15. Po wyprowadzeniu młodzieży na zewnątrz budynku szkoły nauczyciele odpowiedzialni za przeprowadzenie ewakuacji klas winni osobiście sprawdzić stan klasy na podstawie imiennej listy w ustalonym rejonie ewakuacji. W przypadku nieobecności jakiegoś ucznia (w porównaniu ze stanem liczbowym z lekcji) należy natychmiast fakt ten zgłosić dowódcy straży pożarnej przez Dyrektora/Wicedyrektora/Kierownika/Osobę upoważnioną. Nauczyciele stany klas przekazują Dyrektorowi/Wicedyrektorowi/Kierownikowi/Osobie upoważnionej. Samowolne oddalanie się młodzieży jest zabronione.
16. Po ewakuacji uczniów w miejsce zbiórki nauczyciele powinni dokonać wszelkich starań, aby nie dopuścić do przemieszczania się uczniów po terenie szkoły i między grupami klas w celu uniknięcia paniki.
17. Każdy nauczyciel opiekuje się uczniami klasy, z którymi w danym momencie ma lekcje, **aż do odwołania alarmu.**

18. **Miejscem wyprowadzenia młodzieży ustala się: budynek A parking przy polu uprawowym, budynek B- teren utwardzony przy boisku szkolnym, budynek C,D, E - plac manewrowy.**

19. Ewakuacją budynku A kieruje wicedyrektor Mirosława Wiśniewska, budynku B – Sylwia Bartnicka, budynku C,D, E - Kierownik Pan Alfred Bednarski, a w czasie ich nieobecności –

Budynek A - Anna Saks

Budynek B – Joanna Pawłowska/ Krzysztof Olejniczak

Budynek C, D, E – Artur Pawlik

20.W przypadku prowadzenia zajęć przez Dyrektora Szkoły klasa, z którą Dyrektor prowadzi zajęcia jest ewakuowana na zewnątrz budynku zgodnie z powyższymi ustaleniami. Po ewakuacji klasy opiekę na uczniami przejmuje inny nauczyciel wyznaczony przez Dyrektora Szkoły, a Dyrektor nadzoruje dalszy przebieg ewakuacji z równoczesnym zbieraniem danych o ilości ewakuowanych osób.

III. ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

1. Równolegle do zaalarmowania straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz hydrantów wewnętrznych znajdujących się w budynku.
2. Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją sprawuje Dyrektor lub osoba zastępująca go, a w razie ich nieobecności jeden z nauczycieli. Każdy pracownik szkoły zobowiązany jest podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo – gaśniczej powinna:
    a. w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu,
    b. wyłączyć dopływ prądu elektrycznego (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem),
    c. usunąć z miejsca pożaru bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp-,
    d. nie należy otwierać bez potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
    e. otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki w drzwiach lub zasłonięcie twarzy,
    f. wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie, należy ograniczyć ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłaniać usta, np. wilgotną chustką.
4. Pracownicy administracji i obsługi wykonują następujące czynności do czasu przybycia służb ratowniczych:
    a. **budynek A**

- podczas ogłoszenia alarmu panie sprzątające otwierają na oścież drzwi ewakuacyjne i do czasu przybycia służb ratowniczych uniemożliwiają wejście do budynku osobom postronnym;
- sprawdzają pomieszczenia łazienek, czy ktoś w nich nie został (łazienki uczniów: damska – Aneta Kopańska, męska – Małgorzata Okuniewska; łazienka przy 15a – pedagog/psycholog/doradca zawodowy; łazienka w pokoju nauczycielskim – Marzena Światła – Zakrzewska)
- przy ewakuacji sal 6b,6c, garaży w tej części, ogrodu – pomaga Pan Sebastian Maciejewski, sprawdza szatnię i łazienkę;
- wszyscy kierują służby ratownicze w miejsce pożaru
- szlaban wejściowy zostaje otworzony w momencie ogłoszenia alarmu przez panie sprzątające w budynku A, przekraczanie go nadzoruje Pani Kierownik Szkolenia Praktycznego Marzena Światła - Zakrzewska;

- Pan Dawid Schukat – przygotowuje raport ewakuacyjny (listy obecności uczniów w momencie ewakuacji) z librusa zanim opuści miejsce pracy;
- Pani Lucyna Wiergowska – przygotowuje listy obecności pracowników obsługi i administracji, którzy po przybyciu służb gromadzą się na placu przy garażach branż rolniczej i architektury krajobrazu (Pani Sekretarz szkoły zdaje raport Dyrektorowi/Wicedyrektorowi/Kierownikowi/Osobie upoważnionej, podając jaki jest stan liczbowy pracowników.

b. **budynek B**

- podczas ogłoszenia alarmu pani sprzątająca otwiera na oścież pierwsze drzwi ewakuacyjne (przy Sali 23), Pan Dariusz Balkiewicz – drugie drzwi przy Sali gimnastycznej i do czasu przybycia służb ratowniczych uniemożliwiają wejście do budynku osobom postronnym;
- sprawdzają pomieszczenia łazienek, czy ktoś w nich nie został: pani sprzątająca – na dole; Pan Balkiewicz – na górze, nauczyciel biblioteki – przy bibliotece;
- pracownicy kierują służby ratownicze w miejsce pożaru;
- za ewakuację księgowości odpowiada Pani Katarzyna Kasza.

c. **budynek C**

- podczas ogłoszenia alarmu pani sprzątająca otwiera na oścież pierwsze drzwi ewakuacyjne (przy Sali 26), Pan Sławomir Liberacki – drzwi z drugiej strony budynku (przy Sali 32) i do czasu przybycia służb ratowniczych uniemożliwiają wejście do budynku osobom postronnym;
- pan konserwator sprawdza pomieszczenia łazienek, czy ktoś w nich nie został;
- pracownicy kierują służby ratownicze w miejsce pożaru;

d. **budynek D**

- podczas ogłoszenia alarmu pani sprzątająca otwiera na oścież drzwi ewakuacyjne i do czasu przybycia służb ratowniczych uniemożliwiają wejście do budynku osobom postronnym;
- pani sprzątająca sprawdza pomieszczenia łazienek, czy ktoś w nich nie został; ona też sprawdza, czy jest ktoś w gabinecie pielęgniarki;
- pracownicy kierują służby ratownicze w miejsce pożaru;

e. **budynek E**

- podczas ogłoszenia alarmu nauczyciel, który ma zajęcia w budynku otwiera na oścież drzwi ewakuacyjne i wyprowadza młodzież,
- przy wyjściu sprawdza pomieszczenie łazienki, czy ktoś w niej nie został.

W przypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to uczniowie, którzy nie będą znajdować się pod sala lekcyjną, w której będą mieli następną lekcję, udają się na wyznaczone miejsce ewakuacji, biorąc pod uwagę, w jakiej sali będzie kolejna lekcja, zgodnie z planem:
- jeśli w budynku A - parking przy polu uprawowym,
- jeśli w budynku B - teren utwardzony przy boisku szkolnym,
- jeśli w budynkach C, D,E - plac manewrowy.

Opiekę nad zebranymi uczniami sprawują nauczyciele (przeprowadzają sprawdzenie stanu uczniów) patrząc na to, z jaka klasą będą mieli zajęcia na kolejnej godzinie – najpierw zabierają uczniów spod

sali lekcyjnej, a później już opiekują się nimi w wyznaczonym miejscu ewakuacji, Uczniowie, którzy sami przeszli do miejsca ewakuacji, udają się do tego nauczyciela, z którym powinni mieć kolejną lekcję, bo to on sprawdza obecność.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela;
2. Bądź opanowany, nie ulegaj panice;
3. Po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela;
4. Pomagaj osobom słabszym;
5. Bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym;
6. Nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

1.2 Postępowanie w przypadku otrzymania podejrzanej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.

Nie wolno:

- opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty,
- wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska,
- zlekceważyć niebezpieczeństwa i zataić informacji.

Należy:

- zabezpieczyć teren, uniemożliwić dostęp uczniom,
- niezwłocznie powiadomić Dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły powiadamia policję i straż pożarną oraz podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

1.3 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

O wtargnięciu na teren szkoły napastnika informujemy nauczycieli poprzez Librusa, sms- em, 5 krótkimi dzwonkami następującymi po sobie.
Zasada nadrzędna: priorytetem jest ochrona życia i zdrowia uczniów oraz pracowników szkoły. Nauczyciel nie podejmuje niepotrzebnej konfrontacji, nie próbuje odbierać przedmiotu ani samodzielnie obezwładniać osoby stanowiącej zagrożenie. Stosuje adekwatnie do sytuacji schemat MEN „4U": UWAŻAJ – UCIEKAJ – UKRYJ SIĘ – UDAREMNIJ ATAK. Schemat nie oznacza sztywnej kolejności działań.

I. Rozpoznanie zagrożenia – UWAŻAJ
1. Celem tego etapu jest możliwie szybkie rozpoznanie sytuacji bez narażania siebie ani uczniów. Nie oznacza to konieczności zbliżania się do osoby ani sprawdzania, jakie ma zamiary. Nauczyciel powinien:
• zachować spokój i ocenić, gdzie znajduje się źródło zagrożenia oraz czy uczniowie są narażeni na bezpośredni kontakt;
• korzystać wyłącznie z informacji, które może uzyskać bezpiecznie; nie wychodzić na korytarz ani nie podchodzić do sprawcy, aby sprawdzić sytuację;
• jeżeli jest z klasą, niezwłocznie ocenić, czy istnieje bezpieczna droga oddalenia się, czy należy pozostać w pomieszczeniu;
• przekazać informację dyrekcji lub osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo, o ile nie opóźnia to koniecznych działań ochronnych;
• w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia wezwać pomoc pod numerem 112, gdy tylko jest to bezpieczne.
II. Bezpieczne oddalenie uczniów – UCIEKAJ
1. Jeżeli dostępna jest bezpieczna droga, nauczyciel kieruje uczniów możliwie szybko w stronę przeciwną do zagrożenia, wydając krótkie, jednoznaczne polecenia. Nie prowadzi grupy automatycznie do najbliższego wyjścia, jeśli droga prowadzi w kierunku sprawcy.
2. Uczniowie nie wracają po rzeczy osobiste, nie zatrzymują się, aby obserwować lub nagrywać zdarzenie. Nauczyciel w miarę możliwości utrzymuje grupę razem i sprawdza obecność po dotarciu do bezpiecznego miejsca.
3. Jeżeli nie wszyscy uczniowie znajdują się z grupą, nauczyciel nie wraca w stronę zagrożenia, aby ich odszukać; przekazuje służbom ich liczbę i ostatnie znane miejsce pobytu.
III. Zabezpieczenie pomieszczenia – UKRYJ SIĘ
1. Jeżeli opuszczenie pomieszczenia lub dalsze przemieszczanie zwiększałoby ryzyko kontaktu z osobą stanowiącą zagrożenie, nauczyciel pozostaje z uczniami w możliwie bezpiecznym pomieszczeniu.
2. W miarę możliwości bezpiecznie zamyka drzwi i utrudnia dostęp do pomieszczenia, zabarykadowuje drzwi, odsuwa uczniów od drzwi i okien, zwraca uwagę, by wszyscy zachowywali postawę poniżej linii okien, poleca zachowanie ciszy oraz wyciszenie telefonów, łącznie z wibracjami.
3. Jeżeli jest to bezpieczne, przekazuje numerowi 112 dokładną lokalizację grupy oraz znane, potwierdzone informacje o zagrożeniu. Nie otwiera drzwi ani nie wychodzi na korytarz w celu sprawdzenia sytuacji. Nie opuszcza zabezpieczonego miejsca na podstawie niezweryfikowanej wiadomości.
IV. Bezpośredni atak – UDAREMNIJ ATAK
1. Udaremnienie ataku jest wyłącznie rozwiązaniem ostatecznym, gdy nie istnieje bezpieczna możliwość oddalenia się ani ukrycia, a życie jest bezpośrednio zagrożone. Nie stanowi standardowego obowiązku podejmowania walki przez nauczyciela.
2. Nauczyciel nie podejmuje prób odbierania przedmiotu ani obezwładniania osoby, jeżeli można uniknąć konfrontacji. Podejmowane w skrajnej sytuacji działania służą ochronie życia i muszą uwzględniać rzeczywiste możliwości oraz bezpośrednie zagrożenie.
V. Powiadomienie służb i działania dyrektora
1. Osoba mogąca bezpiecznie dokonać zgłoszenia dzwoni pod numer 112 i podaje nazwę oraz adres szkoły, miejsce zdarzenia, znany opis osoby i przedmiotu, liczbę osób narażonych, informacje o poszkodowanych oraz miejsce pobytu grupy. Nie przekazuje domysłów i wykonuje polecenia operatora.

2. Dyrektor lub osoba go zastępująca organizuje działania ochronne w częściach szkoły, które nie są objęte bezpośrednim zagrożeniem, utrzymuje łączność ze służbami, a następnie przekazuje im dostępne informacje o sytuacji. Nie kieruje pracowników ani uczniów na poszukiwanie osoby stanowiącej zagrożenie.
3. Po przybyciu Policji i innych służb wszyscy wykonują ich polecenia. Powrót do pomieszczeń lub wznowienie zajęć następuje dopiero po uzyskaniu wiarygodnej informacji o ustaniu zagrożenia i ocenie warunków bezpieczeństwa.

VI. Osoby poszkodowane i działania po zdarzeniu

1. W razie obrażeń należy przekazać informację pod numer 112. Pierwszej pomocy udziela się wyłącznie wtedy, gdy miejsce jest bezpieczne, w zakresie posiadanych umiejętności i zgodnie z poleceniami operatora lub ratowników. Nie naraża się pozostałych uczniów w celu dotarcia do poszkodowanego.
2. Po ustaniu zagrożenia nauczyciel sprawdza bezpieczeństwo i obecność uczniów, informuje dyrekcję o osobach poszkodowanych i tych, których miejsca pobytu nie ustalono, oraz przekazuje wyłącznie potwierdzone informacje.
3. Dyrektor zapewnia niezbędne zawiadomienia i dokumentowanie zdarzenia zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wewnętrznymi procedurami szkoły; organizuje wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniów i pracowników. Nie zmusza uczniów do publicznego relacjonowania przeżyć.
4. W odniesieniu do ucznia, którego zachowanie spowodowało zagrożenie, szkoła podejmuje dalsze działania wychowawcze, opiekuńcze i prawne stosownie do okoliczności, wieku ucznia, statutu szkoły oraz ustaleń właściwych służb. Działania te nie mogą opóźniać ochrony życia i zdrowia.

VII. Skrót, czyli o czym trzeba pamiętać:

• nie zbliżać się do sprawcy, nie śledzić go i nie szukać go samodzielnie;
• nie próbować odebrać niebezpiecznego przedmiotu ani samodzielnie obezwładniać sprawcy, jeżeli można tego uniknąć;
• nie kierować uczniów w stronę zagrożenia i nie wysyłać ich, aby sprawdzili sytuację;
• nie pozwalać uczniom obserwować, fotografować ani nagrywać zdarzenia, jeżeli wiąże się to z narażeniem ich na zagrożenie;
• nie wracać po rzeczy osobiste ani do miejsca zagrożenia bez polecenia służb;
• nie rozpowszechniać niepotwierdzonych informacji ani nie podejmować działań, które mogą wywołać panikę;
• nie pozostawiać grupy bez opieki, jeśli można tego uniknąć, ani nie narażać uczniów w celu samodzielnego zebrania osób, które znalazły się w innym miejscu.

Skrócony schemat do zapamiętania:

UWAŻAJ → UCIEKAJ → UKRYJ SIĘ → UDAREMNIJ ATAK

UWAŻAJ – rozpoznaj zagrożenie bez narażania siebie i uczniów; przekazuj sprawdzone informacje.
UCIEKAJ – jeżeli droga jest bezpieczna, oddal uczniów od zagrożenia; nie wracaj po rzeczy.
UKRYJ SIĘ – jeżeli ucieczka jest niebezpieczna, zabezpiecz pomieszczenie, wycisz telefon i wezwij pomoc, gdy jest to bezpieczne.
UDAREMNIJ ATAK – wyłącznie jako ostateczność przy bezpośrednim zagrożeniu życia, gdy nie ma bezpiecznej możliwości ucieczki ani ukrycia; nie jest to obowiązek podejmowania konfrontacji.

Niezależnie od wybranego działania: powiadom 112, gdy można to zrobić bezpiecznie; wykonuj polecenia służb; po zdarzeniu zadbaj o bezpieczeństwo fizyczne i wsparcie psychologiczne uczniów.

1.4 Podłożenie ładunku wybuchowego

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla identyfikacji sprawcy alarmu;
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje;
3. Poinformuj niezwłocznie Dyrektora szkoły;
4. Dyrektor lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub osoba upoważniona zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacji;
5. Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy;
6. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji;
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową;
8. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

1.5 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej.

I. Postępowanie w przypadku, gdy szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki:

1.Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
3. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby;
4.W szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
5. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze;
6. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń;
7. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku;
8. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

II. Postępowanie w przypadku, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby;
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb;
10. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji;
12. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;

13. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;

14. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku;

15. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

III. Postępowanie w przypadku gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji lub zachorowania:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;

2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora lub osobę upoważnioną przez dyrekcję;

3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się;

4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;

5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;

6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły;

7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby;

8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny;

9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

1.6 **Procedura postępowania w szkole na wypadek ogłoszenia stopni alarmowych.**

Stopnie alarmowe mogą być wprowadzane, zmieniane i odwoływane w drodze zarządzenia, w zależności od rodzaju zagrożenia zdarzeniem terrorystycznym, przez Prezesa Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Szefa ABW, a w przypadkach niecierpiących zwłoki – przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefa ABW, który będzie informował o tym niezwłocznie Prezesa Rady Ministrów.
Stopnie alarmowe mogą zostać wprowadzone:
- na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- na obszarze jednej lub kilku jednostek podziału terytorialnego kraju;
- na obszarze określonym w sposób inny niż przez odniesienie do jednostek podziału terytorialnego kraju;
- dla określonych obiektów jednostek organizacyjnych administracji publicznej, prokuratury, sądów lub innych obiektów infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej;
- w przypadku, gdy skutki zdarzenia o charakterze terrorystycznym mogą dotyczyć obywateli polskich przebywających za granicą Rzeczypospolitej Polskiej lub instytucji polskich albo polskiej infrastruktury mieszczących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, innych niż placówki zagraniczne Rzeczypospolitej Polskiej, w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej.

1. STOPIEŃ ALARMOWY „ALFA”

1. Dyrektor szkoły informuje pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, uczniów oraz – w razie potrzeby – rodziców (np. przez e-dziennik), że obowiązuje stopień alarmowy ALFA. Pozostaje w kontakcie z organem prowadzącym, kuratorium oraz służbami.
2. Wszyscy pracownicy zwracają uwagę na: nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki torby, paczki, plecaki itp., podejrzane pojazdy w okolicy szkoły, w razie zauważenia czegoś podejrzanego zgłaszają to do dyrektora, a w razie potrzeby – do Policji.
3. Wprowadzone zostają zaostrzone zasady wejścia do szkoły (rola Pań sprzątających we wszystkich budynkach):
   - osoby z zewnątrz muszą zostać zarejestrowane i mieć zgodę na wejście,
   - prowadzi się kontrola tożsamości gości,
   - odnotowuje się wyjście osoby z zewnątrz.
4. Koordynator do spraw bezpieczeństwa sprawdza wraz z dyrektorem aktualność procedur ewakuacyjnych i kryzysowych, stan techniczny systemów alarmowych, drożność dróg ewakuacyjnych, wyposażenie apteczek i sprzętu ratunkowego.
5. Wychowawcy sprawdzają aktualność danych kontaktowych rodziców.
6. Mogą zostać wprowadzone decyzją dyrektora ograniczenia w organizacji wycieczek, wyjść (zależy, jaka jest sytuacja, jakie są zalecenia służb).
7. Na godzinach wychowawczych przeprowadza się krótkie przypomnienie uczniom zasad bezpieczeństwa: jak rozpoznać zagrożenie, jak się zachować w sytuacji podejrzanej, komu zgłaszać niepokojące informacje.
8. Procedury obowiązują do momentu odwołania alarmu przez władze rządowe lub wojewódzkie.

2. STOPIEŃ ALARMOWY „BRAVO”

1. Dyrektor szkoły informuje pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, uczniów oraz – w razie potrzeby – rodziców (np. przez e-dziennik), że obowiązuje stopień alarmowy BRAVO. Pozostaje w kontakcie z organem prowadzącym, kuratorium oraz służbami.
2. Wszyscy pracownicy zwracają uwagę na: nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki torby, paczki, plecaki itp., podejrzane pojazdy w okolicy szkoły, w razie zauważenia czegoś podejrzanego zgłaszają to do dyrektora, a w razie potrzeby – do Policji.
3. Wprowadzona zostaje wzmożona kontrola dostępu do szkoły:
   - osoby z zewnątrz muszą zostać zarejestrowane i mieć zgodę na wejście,
   - prowadzi się kontrola tożsamości gości,
   - odnotowuje się wyjście osoby z zewnątrz.

4. Koordynator do spraw bezpieczeństwa sprawdza wraz z dyrektorem aktualność procedur ewakuacyjnych i kryzysowych, systemów alarmowych, drożność dróg ewakuacyjnych, wyposażenie apteczek i sprzętu ratunkowego.
5. Wychowawcy sprawdzają aktualność danych kontaktowych rodziców.
6. Mogą zostać wprowadzone decyzją dyrektora ograniczenia, a nawet zakaz w organizacji wycieczek, wyjść (zależy, jaka jest sytuacja, jakie są zalecenia służb).
7. Na godzinach wychowawczych przeprowadza się krótkie przypomnienie uczniom zasad bezpieczeństwa: jak rozpoznać zagrożenie, jak się zachować w sytuacji podejrzanej, komu zgłaszać niepokojące informacje.
8. Procedury obowiązują do momentu odwołania alarmu przez odpowiednie władze.

3. STOPIEŃ ALARMOWY „CHARLIE”

1.Dyrektor szkoły Dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje informację o ogłoszeniu stopnia CHARLIE wszystkim pracownikom, podejmuje stałą współpracę z urzędem gminy/miasta, kuratorium, służbami (Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska, Sanepid).
2. Wszyscy pracownicy obsługi i administracji prowadzą obowiązkowe kontrole: pomieszczeń szkolnych (sale, toalety, piwnice, strych), otoczenia szkoły (plac zabaw, boiska, parkingi), szafek uczniowskich i innych miejsc mogących skrywać niebezpieczne przedmioty.
3. Zostaje wprowadzony obowiązek zgłaszania Policji każdego podejrzanego pakunku, pojazdu czy osoby.
4. Opiekunowie pracowni zabezpieczają wszystkich materiałów łatwopalnych i chemicznych, jeśli takie posiadają.
3. Wprowadzony zostaje zakaz przebywania na terenie szkoły osób z zewnątrz - dostęp tylko dla pracowników i uczniów. Ponadto:
- każde wejście i wyjście podlega rejestracji i kontroli tożsamości,
- stały dyżuru pracowników przy wejściu,
- cały teren szkoły (wewnątrz i na zewnątrz) podlega monitoringowi.

4. Wprowadzony zostaje zakaz organizacji wycieczek, wyjść, zakaz zebrań (w tym również spotkań z rodzicami) oraz wszelkich większych zgromadzeń (apele, uroczystości). W razie konieczności – mogą zostać w części zajęcia dydaktyczne.
5. Społeczność szkoły gotowa jest, by w trybie natychmiastowym przeprowadzić ewakuację.
6. Procedury obowiązują do momentu odwołania alarmu przez odpowiednie władze.

4. STOPIEŃ ALARMOWY „DELTA”

1.Dyrektor szkoły Dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje informację o ogłoszeniu stopnia DELTA wszystkim pracownikom.
2. Dyrektor ściśle współpracuje z odpowiednimi służbami (Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska, Sanepid):
- przekazuje w razie potrzeby, plan szkoły, listy obecności, rozmieszczenie uczniów i pracowników,
- całkowite podporządkowanie służbom (ewakuacja, przeszukanie budynku, izolacja na terenie szkoły,
- służby mogą przejąć kontrolę nad szkołą.

2. Wprowadzony zostaje całkowity zakaz przebywania na terenie szkoły osób postronnych. Szkoła zostaje zamknięta – wejścia i wyjścia kontrolowane tylko przez wyznaczony personel.
3. W zależności od charakteru zagrożenia uczniowie i nauczyciele są gotowi do ewakuacji lub ukrycia się w pomieszczeniach (zamknięcie sal, zasłonięcie okien, wyciszenie telefonów). Nikt nie podejmuje samodzielnych działań.
4. Uczniowie znajdują się pod opieką nauczycieli, którzy są odpowiedzialni za utrzymanie spokoju i porządku, nie dopuszczają do paniki, w razie potrzeby udzielają pierwszej pomocy.
5. Szkoła w miarę możliwości informuje rodziców o sytuacji i podejmowanych działaniach. Rodzice nie mogą przychodzić do szkoły
8. Procedury obowiązują do momentu odwołania alarmu przez odpowiednie władze.

1.7. Procedura reagowania na zagrożenie z powietrza.

Celem jest ochrona życia i zdrowia uczniów, pracowników oraz osób przebywających na terenie szkoły poprzez wcześniejsze przygotowanie, rozpoznanie ostrzeżenia, możliwie szybkie zajęcie uprzednio ustalonych miejsc schronienia, sprawdzenie obecności, utrzymanie opieki i bezpieczne zakończenie działań.

1. Procedura obowiązuje podczas zajęć dydaktycznych, przerw, egzaminów, zajęć praktycznych, dyżurów, wydarzeń szkolnych, pobytu na zewnątrz, wyjść i wycieczek, w zakresie możliwym do zastosowania.
2. Po alarmie zagrożenia z powietrza zasadą jest schronienie w budynku i unikanie otwartej przestrzeni; nie kieruje się grup na boisko ani do odległego obiektu przez otwartą przestrzeń.
3. Wyjątek stanowi bezpośrednie zagrożenie życia w aktualnym miejscu pobytu; decyzje o przemieszczeniu uwzględniają sytuację i polecenia służb.
4. W szkole monitoruje się oficjalne kanały: Alert RCB, Regionalny System Ostrzegania, komunikaty właściwych urzędów i służb, radio i inne ustalone kanały.
5. Alarm dla ludności cywilnej: modulowany dźwięk syreny przez 3 minuty lub trzykrotna zapowiedź słowna. Odwołanie: ciągły dźwięk syreny przez 3 minuty lub właściwa zapowiedź słowna. Ustanie dźwięku samo w sobie nie jest odwołaniem. Dokładny sygnał szkoły: ciagły dźwięk dzwonka trwajacy przez 3 minuty lub zapowiedź słowna.
6. Komunikaty typu czujność/gotowość/alarm, jeżeli zostały przekazane, interpretuje się według rzeczywistej treści i poleceń organu; nazwy faz nie zastępują urzędowego komunikatu.
7. Po jednoznacznym poleceniu natychmiastowego schronienia działania rozpoczyna się bez zwłoki. Nie czeka się na dyrektora, jeśli opóźnienie naraża ludzi na niebezpieczeństwo.
8. Komunikat wewnętrzny przez Librus: „Uwaga, zagrożenie z powietrza. Proszę przerwać zajęcia, pozostawić rzeczy i spokojnie przejść wewnątrz budynku do wyznaczonego miejsca schronienia. Nie wychodzić na zewnątrz. Nauczyciele sprawdzają obecność i składają meldunek".
9. Jeśli system nie działa, stosuje się alternatywny sposób przekazu: dźwięk dzwonka ręcznego przez 3 minuty.
10. Wszyscy postepują zgodnie z przydzielonymi zadaniami:

Lp.	Funkcja	Zadania przed zagrożeniem	Zadania po ogłoszeniu alarmu	Zadania po odwołaniu alarmu	Zastępca
1	Dyrektor, kierujący działaniami – Paweł Muszyński	Zatwierdza instrukcję, wyznacza zespół, zapewnia formalne ustalenia dotyczące miejsc, łączności i ćwiczeń.	Uruchamia działania, wydaje komunikaty, utrzymuje kontakt ze służbami i organem prowadzącym placówki. podejmuje decyzje należące do placówki.	Potwierdza odwołanie, zleca sprawdzenie dostępnych części budynku, ustała dalszą organizację i inicjuje analizę zdarzenia.	Wicedyrektor S. Bartnicka Imiennie wskazana osoba; odbiera meldunki zbiorcze.
2	Wicedyrektor M. Wiśniewska	Opracowuje przydział grup drogi podstawowe i zastępcze oraz sposób przekazywania informacji.	Nadzoruje ruch, kontroluje drożność dróg i ustala liczbę osób obecnych, brakujących, poszkodowanych i wymagających pomocy.	Koordynuje etapowe przemieszczanie, powrót albo przejście do punktu odbioru; sporządza zestawienie działań.	Wyznaczony Nauczyciel z każdego budynku: A – A. Saks, B – J. Pawłowska, C,D,E- A. Bednarski melduje
3	opiekun grupy	Nauczyciel sprawuje opiekę nad swoją grupą uczniów, zapoznaje grupę z zasadami, zna trasę i miejsce, ma dostęp do aktualnego wykazu osób.	Przerywa zajęcia, prowadzi grupę, obecność, składa meldunek, pozostaje z podopiecznymi.	Ponownie sprawdza obecność i wykonuje polecenia dotyczące dalszego działania.	Osoba wskazana; melduje koordynatorowi miejsca.

4	Koordynator miejsca schronienia: budynek A – konserwator – S. Maciejewski budynek B - konserwator – D. Balkiewicz	Kontroluje wyposażenie, zna pojemność i przydział grup.	Przyjmuje grupy, wskazuje rozmieszczenie, zbiera meldunki i kontroluje pojemność.	Przekazuje decyzje o opuszczeniu miejsca i zgłasza braki lub problemy.	Osoba wskazana imiennie; melduje koordynatorowi przemieszczenia.
5	Nauczyciel bez klasy w momencie alarmu	Zna przydzielony obszar i pomocnicze; uczestniczy w ćwiczeniach.	Sprawdza wyznaczone części wspólne, jeżeli jest to bezpieczne, pomaga grupom i zastępuje nieobecne osoby.	Pomaga w dalszym przemieszczaniu i zgłasza nieprawidłowości.	Melduje koordynatorowi miejsca.
6	Sekretariat Dyrektora szkoły	Aktualizuje wykazy i numery, przygotowuje komunikaty, sprawdza zapasowe kanały.	Rejestruje czas alarmu i decyzje, przyjmuje informacje oraz prowadzi komunikację na polecenie dyrektora.	Przekazuje kolejne komunikaty, prowadzi dokumentację i wspiera organizację odbioru.	Inny pracownik administracji; melduje dyrektorowi.
7	Koordynator ds. bezpieczeństwa	Sprawdza apteczki, wyznacza punkt pomocy i osoby wspierające.	Organizuje pomoc, prowadzi wykaz poszkodowanych i wskazuje potrzebę wezwania ratownictwa medycznego.	Przekazuje poszkodowanych służbom lub opiekunom uzupełnia dokumentację wyposażenie.	Kierownik szkolenia praktycznego
8	Pedagog, psycholog	Przygotowuje zasady wsparcia identyfikuje osoby szczególnie narażone na silną reakcję stresową.	Wspiera osoby reagujące lękiem lub Paniką i pomaga przekazywać komunikaty dostosowane do wieku	Organizuje dalszą pomoc Psychologiczną i psychologiczną, pracowników oraz rodziców.	pedagog specjalny lub nauczyciel; melduje dyrektorowi
9	Panie sprzątające, konserwatorzy	1. Zna zasady kontroli wejść Osoby funkcyjne i numery alarmowe; 2. Kontroluje drzwi, okna, Instalacje i oświetlenie awaryjne; zna zawory i wyłączniki.	1. Kontroluje wejścia bez blokowania wyjścia od wewnątrz, odsuwa osoby od przeszkleń i kieruje służby. 2. Zamyka dostęp do stref. Dokonuje przygotowuje dostęp dla służb; wyłącza instalacje tylko bez narażenia życia.	1. Kieruje rodziców do wyznacznego punktu i prowadzi rejestr wejść oraz wyjść 2. Dokonuje oglądu wyłącznie bezpiecznych i dostępnych części oraz zabezpiecza strefy.	Wymieniają się – pracowników jest 7.
10	Wszyscy pracownicy	Znają sygnał, trasę przydział i zasady ochrony; uczestniczą w szkoleniach i ćwiczeniach.	Wykonują polecenia, pomagają nie fotografują zagrożenia i nie rozpowszechniają niesprawdzonych informacji	Wykonują polecenia dotyczące dalszych działań i uczestniczą w omówieniu zdarzenia.	Każdy melduje wykonanie zadania bezpośredniemu przełożonemu.

Działania bezpośrednio po alarmie

1) Nauczyciel przerywa zajęcia, wydaje krótkie polecenie, poleca zostawić przedmioty osobiste i odsunąć się od okien.
2) Jeśli nie powoduje to zwłoki, bezpiecznie wyłącza urządzenia mogące stworzyć dodatkowe zagrożenie, zwłaszcza w pracowniach.
3) Zabiera aktualną listę obecności, środek łączności i dostępne niezbędne produkty medyczne (apteczki), o ile nie opóźnia to schronienia.
4) Prowadzi grupę wyznaczoną trasą wewnętrzną, bez biegania, powrotów i wyjścia na otwartą przestrzeń.
5) Po dotarciu sprawdza imiennie obecność, w tym osoby przyjęte z innych grup i składa meldunek.
6) W razie zablokowania trasy wybiera wolną trasę ewakuacyjną, a gdy przejście jest niebezpieczne, organizuje doraźną osłonę w najbezpieczniejszej dostępnej części pomieszczenia, z dala od okien i elementów mogących spaść.

Sytuacje szczególne na terenie szkoły

Przerwa międzylekcyjna

Nauczyciele dyżurujący i personel kierują uczniów do najbliższego wyznaczonego miejsca; nie odsyła się ich przez budynek do klasy. Każda osoba zostaje objęta meldunkiem.

Toaleta, szatnia, biblioteka, gabinet

Uczeń przechodzi do najbliższego ustalonego miejsca; pracownik obejmuje opieką i informuje koordynatora.

Sala gimnastyczna, boisko, teren szkoły

W budynku nie wraca się po rzeczy do szatni; na zewnątrz grupa przechodzi najkrótszą bezpieczną drogą do odpowiedniej osłony lub budynku, jeśli to możliwe.

Pracownia chemiczna, fizyczna, mechaniczna, informatyczna, wszystkie pracownie zawodowe

Jeśli można bez zwłoki, wyłączyć urządzenia, zabezpieczyć otwarty ogień i źródła zagrożenia zgodnie z instrukcją stanowiskową; nie wracać po narzędzia.

Zajęcia praktyczne

Opiekun przerywa prace, ocenia bezpośrednie zagrożenia maszyn, i substancji, stosuje uzgodniony plan schronienia właściwy dla miejsca; zgłasza stan grupy.

Praktyki u pracodawcy

Uczeń stosuje polecenia odpowiedzialnej osoby w miejscu praktyki i służb; opiekun praktyk ustala miejsce pobytu i stan uczniów, bez nakazywania przejazdu przez zagrożony teren.

Egzaminy i sprawdziany

Bezpieczeństwo ma pierwszeństwo przed kontynuowaniem egzaminu. Przewodniczący zespołu i nauczyciele stosują procedury egzaminacyjne w zakresie dokumentowania przerwania; o dalszym trybie rozstrzygają właściwe przepisy i instytucje.

Wycieczka, zawody, wyjście

Kierownik kieruje grupę do wcześniej rozpoznanego miejsca schronienia lub najbliższej bezpiecznej trwałej osłony; nie zarządza powrotu przez zagrożony obszar. Meldunek do dyrektora.

Autokar i dowóz

Kierowca zatrzymuje pojazd bez blokowania służb, opiekun realizuje polecenia właściwych służb i ocenia bezpieczne możliwości schronienia; pojazd nie jest traktowany jako schron.

Uczeń w drodze do szkoły

Nie kontynuuje drogi przez otwartą przestrzeń; korzysta z najbliższego bezpiecznego schronienia, informuje rodzinę, gdy jest to bezpieczne.

Alarm przed lekcjami lub pod koniec dnia

Dyrekcja przekazuje polecenia dotyczące niepodejmowania drogi, wstrzymania odbioru i dowozu; osoby obecne obejmuje opieką.

Zajęcia zdalne

Nauczyciel przerywa zajęcia i poleca stosować lokalne komunikaty; nie wymaga pozostania przed kamerą.

Wydarzenie z udziałem gości

Organizator i dyżurni obejmują opieką również osoby spoza szkoły, prowadzą je do przydzielonych miejsc i uwzględniają w meldunku.

Pobyt w miejscu schronienia i meldunki

1) Grupy zajmują przydzielone strefy, nie blokują przejść, wyjść.
2) Opiekun kontroluje liczbę i stan osób po każdym przemieszczeniu; brakującej osoby nie szukają uczniowie.
3) Meldunek obejmuje klasę, miejsce, godzinę, liczbę osób, przyjętych z innych grup, osoby nieustalone, poszkodowanych i potrzeby pilne.
4) Utrzymuje się łączność służbową, ogranicza niepotrzebne rozmowy, oszczędza baterie, nie publikuje lokalizacji i danych wrażliwych.
5) Zapewnia się pierwszą pomoc, wodę i rozwiązania sanitarne odpowiednio do warunków; obserwuje reakcje stresowe i stan zdrowia.
6) Nie opuszcza się miejsca samowolnie; w razie zagrożenia bezpośredniego realizuje się bezpieczne działania ratownicze i polecenia służb.

Zdarzenia wtórne i kolizja zagrożeń

Wybuch w pobliżu

Przyjąć niską pozycję, osłonić głowę i kark, po ustaniu oddziaływania ocenić obrażenia, dym, ogień, gaz i uszkodzenia. Nie przemieszczać się w niebezpieczną strefę.

Pożar lub dym

Nie pozostawać w zadymionym pomieszczeniu. Przejść bezpieczną drogą do innej osłoniętej części lub zgodnie z poleceniami służb; zgłosić odpowiednim służbom.

Podejrzenie gazu

Nie używać otwartego ognia ani przełączników elektrycznych. Oddalić się bezpiecznie, wezwać pomoc; zawory obsługuje tylko osoba przygotowana, bez narażania życia.

Skażenie chemiczne lub pył

Wykonać urzędowy komunikat; zamknięcie otworów i regulacja wentylacji zależą od rodzaju zagrożenia i poleceń służb.

Niewybuch, szczątki drona lub pocisku

Nie dotykać, nie przenosić, nie fotografować z bliska; wycofać grupę, zabezpieczyć dostęp z bezpiecznej odległości i zawiadomić służby.

Zawalona droga, uszkodzona konstrukcja

Nie przechodzić przez zagrożoną część; wybrać sprawdzoną drogę alternatywną albo pozostać w bezpieczniejszym miejscu i podać służbom lokalizację.

Brak prądu, Internetu lub wody

Użyć zapasowego oświetlenia i alarmowania, papierowych list; w razie utraty bezpiecznych warunków powiadomić służby i organ prowadzący.

Utrata kontaktu z grupą

Koordynator zbiera meldunki, ustala ostatnie miejsce pobytu i przekazuje służbom niezbędne informacje; nie wysyła uczniów na poszukiwania.

Informowanie rodzin i odbiór uczniów

1) Komunikaty przekazuje wyznaczona osoba po weryfikacji informacji; rodzice otrzymują wskazanie, aby nie przyjeżdżać podczas alarmu i nie blokować dojazdu służb.
2) Kanały: Librus-panel wiadomości..; kanał awaryjny: strona szkoły www. rolnik.edu.pl -aktualności
3) Nie ujawnia się szczegółowego rozmieszczenia grup ani danych o zdrowiu osób trzecich.
4) Po odwołaniu alarmu i potwierdzeniu bezpieczeństwa dyrektor określa tryb zakończenia zajęć oraz odbioru uczniów niepełnoletnich; sprawdza się uprawnienie osoby odbierającej.
5) Zasady samodzielnego opuszczania szkoły przez uczniów i informowania uczniów pełnoletnich wynikają z ich statusu i regulacji szkoły oraz poleceń właściwych organów.
6) O poszkodowanym lub osobie o nieustalonym miejscu pobytu informuje się właściwych opiekunów w sposób indywidualny i niezwłoczny, jeśli nie utrudnia to ratowania życia.

Odwołanie alarmu, powrót i działania po zdarzeniu

1) Dyrektor lub zastępca potwierdza odwołanie w oficjalnym źródle, zapisuje godzinę i treść komunikatu.
2) Przed opuszczeniem miejsca sprawdza się bez narażania życia stan tras, ryzyko dymu, gazu, odłamków i uszkodzeń. Sam sygnał odwołania nie potwierdza bezpieczeństwa budynku.
3) Grupy wychodzą etapami na polecenie koordynatora, po każdej zmianie miejsca ponownie sprawdza się obecność.
4) Dyrektor ustala dalsze prowadzenie zajęć, odbiór uczniów i komunikację z organem prowadzącym.
5) Organizuje się pomoc medyczną i psychologiczną, zabezpiecza dokumentację zdarzenia, prowadzi analizę działań i wyznacza terminy poprawek.

Działania zabronione:

1) Nie wyprowadzać uczniów po alarmie przez otwartą przestrzeń do odległego schronienia.
2) Nie zwlekać z reakcją na jednoznaczny alarm i nie uznawać jego ustania za odwołanie.

3) Nie przekraczać potwierdzonej pojemności miejsc ochronnych.
4) Nie wracać po plecaki, sprzęt, dokumenty ani nie korzystać z windy.
5) Nie wysyłać uczniów na poszukiwanie osób.
6) Nie dotykać szczątków, niewybuchów ani podejrzanych przedmiotów.
7) Nie prowadzić grup przez dym, ogień, gaz lub niestabilną konstrukcję.
8) Nie publikować niesprawdzonych komunikatów i danych o miejscu pobytu uczniów.
9) Nie podejmować samowolnych decyzji w sprawach, które wymagają decyzji odpowiednich służb.

Zagrożenia wewnętrzne

2.1.Postępowanie w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów:

Procedura zachowania się w przypadku czynu o mniejszej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie, przezywanie, wyśmiewanie):

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusję, przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdzielenie stron;
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji;
5. Rozmowa z uczniem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie;
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

1.Zdecydowanie stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdzielenie stron;
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji;
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
6. Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności;
7. Wezwanie wychowawcy, pedagoga i dyrektora szkoły;
8. Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia;
9. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron;
10. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły;
11. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliżej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownik szkoły
- nauczyciel
- pedagog
- wychowawca
- dyrektor szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

Każdy przejaw zachowań agresywnych wymaga interwencji i właściwej oceny sytuacji, by odpowiednio ją zaklasyfikować, czy to przypadek o mniejszej czy dużej szkodliwości.

2.2. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych):

1. Na wniosek ucznia lub pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu;

2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – wszczęcie przez dyrektora szkoły odpowiednich procedur do zaistniałej sytuacji.

2.3. Postępowanie w przypadku zakłócania przez ucznia toku lekcji:

Definicja: Przez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizacje zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. W przypadku, gdy nauczyciel prowadzący zajęcia nie potrafi opanować sytuacji w klasie wysyła gospodarza klasy po pedagoga szkolnego, bądź psychologa szkolnego lub wicedyrektora ds. wychowawczych;
2. Pedagog zobowiązany jest udać się do wskazanej klasy i ustalić tożsamość przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do swojego gabinetu lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora;
3. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniami i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia;
4. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole – na wniosek pedagoga – wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu;
5. Jeżeli przyczyną zakłócania toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur.

Niedopuszczalne jest wypraszanie przeszkadzającego ucznia z sali lekcyjnej oraz wysyłanie go w czasie lekcji do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub dyrekcji szkoły.

2.4. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły (obelżywe wyzwiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły):

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga, dyrekcji, rodziców i ew. kuratora sądowego;
2. Przeprowadzenie rozmowy przez dyrektora szkoły ze sprawcą;
3. Powiadomienie policji;
4. Wszczęcie procedury skreślającej z listy uczniów ZSR.

2.5. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia np. nóż, żyletka, kastet itp.):

1. Nauczyciel, który stwierdza, że uczeń posiada niedozwolony na terenie szkoły przedmiot, zachowuje spokój.
2. Jeżeli nie występuje bezpośrednie zagrożenie, nauczyciel ogranicza kontakt innych uczniów z osobą i niezwłocznie informuje dyrektora lub osobę zastępującą. Nie podejmuje przeszukania ucznia ani przymusowego odebrania przedmiotu. Podejmuje próbę nakłonienia ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu i poinformowanie go o obowiązku oddania go do depozytu.
3. Po odebraniu przedmiotu należy powiadomić o sytuacji wychowawcy klasy oraz pedagoga szkolnego, a także wicedyrektora ds. wychowawczych.
4. W przypadku odmowy oddania przedmiotu należy natychmiast powiadomić dyrekcję szkoły, Policję i podjąć działania zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom.
5. Kolejny krok to wezwanie rodziców do szkoły.
6. Jeżeli zachowanie osoby lub okoliczności wskazują na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia, nauczyciel niezwłocznie rozpoczyna działania ochronne i powiadamia numer 112, gdy tylko może zrobić to bezpiecznie. Powiadomienie dyrekcji nie może opóźniać ochrony uczniów ani wezwania pomocy;
7. Dalsze kroki – objęcie ucznia pomocą pedagogiczno- psychologiczną, poniesienie przez niego konsekwencje ma charakter zgodny ze Statutem szkoły, podobnie jak objęcie pomocą innych uczniów, którzy byli świadkami zdarzenia.

2.6. Postępowanie w przypadku, gdy na terenie szkoły znaleziono substancje psychoaktywne:

1. Znalezioną substancję zabezpiecza się przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje się (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy;
2. O zaistniałym fakcie informuje się dyrektora szkoły, który ma obowiązek wezwać Policję;
3. Powiadomienie pedagoga szkolnego;
4. Przekazanie znalezionych środków Policji.

2.7.Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne:

1. Powiadomienie pedagoga oraz dyrekcji szkoły;
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagog, dyrekcji) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp.
   Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla Policji;
3. W przypadku, gdy uczeń odda nauczycielowi podejrzaną substancję, szkoła przekazuje ją niezwłocznie Policji;
4. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawienia się w szkole lub miejscu przebywania ucznia;
5. W przypadku, gdy uczeń odmawia oddania substancji – Policja w obecności rodziców ucznia przeprowadza przeszukanie;
6. Pedagog i dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami;
7. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową;
8. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.8. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat np. pije alkohol, używa substancji psychoaktywnych, uprawia nierząd lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji:

1. Przekazanie uzyskanych informacji wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnego czy wicedyrektorowi ds. wychowawczych;
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga oraz dyrektora szkoły; jeśli informacja trafia najpierw do pedagoga czy wicedyrektora, oni informują wychowawcę;
3. Wychowawca czy pedagog wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności;
4. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje się ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym;
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję *(specjalistę ds. nieletnich*);
6. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, *(rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.),* a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.9. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel lub pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych:

1. Powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy wicedyrektora ds. wychowawczych;
2. W razie konieczności odizolowanie (pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna, wicedyrektor ds., wychowawczych) ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa niepozostawianie go samego;
3. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia udzielenie pierwszej pomocy i wezwanie pogotowia ratunkowego;
4. Wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazanie im uzyskanych informacji;
6. Po przeprowadzonych rozmowach rodzice zabierają ucznia do domu;
7. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych;
8. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego;
9. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.10. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności:

1. Interwencja– powstrzymanie sprawców;
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców;
3. Wezwanie rodziców;
4. W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie policji;
5. Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody;
6. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.11. Postępowanie w przypadku kradzieży dokonanej na terenie szkoły:

1. Ustalenie sprawcy kradzieży;
2. Rozmowa wychowawcy, pedagoga z uczniem celem ustalenia przyczyn kradzieży;
3. Poinformowanie dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
4. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i przekazanie im informacji;
5. Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu;
6. W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców powiadomienie policji;
7. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.
8. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.12.Postępowanie w sytuacji, gdy na terenie szkoły znajduje się osoba obca:

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

Postępowanie wobec osób obcych przebywających na terenie szkoły:

1.Każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu;
2. W przypadku, gdy osoba obca kieruje się do nauczyciela przedmiotowego, należy skierować ją w pobliże pokoju nauczycielskiego i poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej, w innych wypadkach należy kierować do dyrektora szkoły, pedagoga lub kierownika administracyjnego;
3. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana dyrekcja szkoły.

2.13. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych:

Sporne sprawy i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:

- **Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy – rozstrzyga wychowawca.**
  Pomocą służy mu pedagog, psycholog; w sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
- **Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas – rozstrzyga pedagog we współpracy z wychowawcami klas;**
  W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
- **Konflikt pomiędzy nauczycielem a uczniem rozwiązują:**
  - wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem;
  - dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem, jeżeli decyzja wychowawcy nie zakończyła konfliktu lub konflikt z uczniami dotyczy wychowawcy klasy.

  Konflikt kończy orzeczenie Dyrektora szkoły.
  Od orzeczenia Dyrektora szkoły może być wniesione odwołanie do organu prowadzącego szkołę. Odwołanie wnosi jedna ze stron. Nie może być ono jednak wniesione po upływie dwóch tygodni od daty wydania orzeczenia.
- **Konflikt między nauczycielami:**
  – rozstrzyga Dyrektor szkoły, w przypadkach nie rozstrzygnięcia sporu przez Dyrektora, strony mogą odwołać się do organu prowadzącego szkołę;
- **Konflikt pomiędzy Dyrektorem szkoły a nauczycielami:**
  – rozpatruje na pisemny wniosek jednej ze stron organ prowadzący szkołę.
- **Konflikt między nauczycielem a rodzicami ucznia:**
  – rozstrzyga Dyrektor w porozumieniu z wychowawcą klasy, pedagogiem, a w razie konieczności Rada Pedagogiczna;
  -spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, którego posiedzenie dotyczy;
  - termin posiedzenia ustalany jest wspólnie przez zainteresowane strony,
  - z polubownego posiedzenia sporządzany jest protokół, przechowywany przez Dyrektora.
- **Konflikt pomiędzy rodzicami a innymi organami szkoły:**
  – rozstrzyga Dyrektor.
  - w przypadkach spornych przysługuje prawo wniesienia w ciągu 14 dni odwołania do organu prowadzącego.
- **Konflikt pomiędzy rodzicami uczniów zaistniały na terenie szkoły:**
  – zgłasza pracownik szkoły, rozstrzyga Dyrektor w porozumieniu z wychowawcą klasy, pedagogiem,
  - Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę wyjaśniającą i pouczającą o skutkach agresywnego zachowania,
  - ze spotkania sporządzona jest notatka, protokół,
  - od decyzji dyrektora przysługuje prawo wniesienia w ciągu 14 dni odwołania do organu prowadzącego szkołę.

2.14. Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Powiadomienie Dyrektora szkoły;
2. Ustalenie okoliczności czynu i świadków;
3. Przekazanie sprawcy Dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu;
4. Powiadomienie rodziców ucznia;
5. Powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna lub sprawca nie jest uczniem szkoły;
6. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa i przekazanie ich policji;
7. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

2.15. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Udzielenie pierwszej pomocy lub wezwanie lekarza;
2. Powiadomienie dyrektora szkoły;
3. Powiadomienie rodziców ucznia;
4. Wezwanie policji gdy sprawa jest poważna;
5. Ustalenie okoliczności i świadków zdarzenia.

2.16. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły:

1. Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie) – pielęgniarka szkolna, a w razie jej nieobecności – nauczyciel.
2. Wezwanie lekarza lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby);
3. Zawiadomienie rodziców o wypadku;
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia;
5. Poinformowanie Dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku;
6. Dalsze postępowanie prowadzi Dyrektor szkoły zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, co jest szczegółowo opisane w „Procedurach zgłaszania i dokumentowania wypadków uczniów”

2.17. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej:

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana pielęgniarka szkolna;
2. Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udziela wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły;
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia;
4. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem/opiekunem prawnym ucznia lub lekarzem (w przypadku, gdy nauczyciel wie, że uczeń przyjmuje leki lub taka adnotacja znajduje się w dzienniku szkolnym np. inhalator przy astmie, podaje mu je);
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne;
6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy należy bezzwłocznie poinformować dyrektora lub zastępcę dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe;
7. Po przybyciu do szkoły rodzice/opiekunowie prawni lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

Pomoc w przypadku ataku astmy:

1. podajemy lek;
2. uspokajamy chorego;
3. rozpinamy zbyt ciasną odzież;
4. otwieramy okna;
5. pomagamy w przyjęciu pozycji najdogodniejszej dla ucznia (półsiedzącej);
6. zwracamy uwagę na oddech (ma być wolny i głęboki – oddychamy razem z uczniem);
7. wzywamy specjalistyczną pomoc, gdy objawy nie ustępują.

Pomoc w przypadku ataku padaczki:

1. układamy ucznia na boku;
2. chronimy głowę;
3. zabezpieczamy miejsce, usuwamy niebezpieczne przedmioty;
4. nie wkładamy nic do ust;
5. zapewniamy spokój uczniowi;
6. wzywamy pogotowie ratunkowe, gdy stan ucznia wyraźnie pogarsza się (atak trwa zbyt długo).

Pomoc w przypadku ucznia z cukrzycą:

1. Uczeń z cukrzycą ma możliwość zmierzenia poziomu glukozy w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji, podobnie możliwość podania insuliny czy spożycia odpowiedniej ilości substancji odżywczych, a także spożycia napojów (uczeń zgłasza potrzebę nauczycielowi, ma też możliwość skorzystania z pomocy pielęgniarki szkolnej, pedagoga czy nauczyciela przeszkolonego w tym zakresie).

2. W przypadku wystąpienia hipoglikemii (niedocukrzenia)

- lekkiej (dziecko przytomne, w pełnym kontakcie, współpracujące, spełniające polecenia):

1. Oznaczyć glikemię na glukometrze (potwierdzić niedocukrzenie).
2. Podać węglowodany proste: 5 – 15 gr (np. ½ szklanki coca-coli lub soku owocowego, 3 kostki cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody lub herbaty, glukoza w tabletkach lub w płynie, miód).
3. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach, w celu upewnienia się skuteczności ww. działań.
4. Jeśli wartości glikemii podnoszą się, można dziecku podać kanapkę (węglowodany złożone) lub przyspieszyć spożycie planowanego na później posiłku oraz ograniczyć aktywność fizyczną.
   W przypadku hipoglikemii średnio-ciężkiej (dziecko z częściowymi zaburzeniami świadomości, w ograniczonym kontakcie):
5. Oznaczyć glikemię (potwierdzić niedocukrzenie).
6. Jeżeli istnieje pewność , że dziecko może połykać – należy podać dziecku do picia płyn o dużym stężeniu cukru np. glukoza w żelu, glukoza w tabletkach, 3-5 kostek cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody, coca cola z zawartością cukru, sok owocowy
7. Jeżeli dziecko nie może połykać – postępowanie tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej.
   W przypadku hipoglikemii ciężkiej (dziecko nieprzytomne, brak kontaktu, brak reakcji na bodźce, drgawki):
8. Ułożyć dziecko w pozycji bocznej ustalonej.
9. Wstrzyknąć domięśniowo glukagon (zastrzyk z glukagonem może podać pielęgniarka szkolna, lub nauczyciel/pracownik szkoły – jest to zastrzyk ratujący życie).
10. Wezwać pogotowie ratunkowe.
11. Skontaktować się z rodzicami dziecka.
12. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, coca-cola, tabletka glukozy). Dziecku, które jest nieprzytomne nie wolno podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust! *Jeżeli dziecko z cukrzycą zostanie znalezione nieprzytomne – z niewiadomych przyczyn – należy zawsze podejrzewać, że ma ciężkie niedocukrzenie i postępować jak opisano powyżej!

3.Procedury postępowania w przypadku hiperglikemii:

1. Dokonać pomiaru cukru (potwierdzić hiperglikemię).

2.Podać insulinę (jeśli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250 -500 mg%, uczeń powinien otrzymać dodatkową dawkę insuliny, tak zwaną dawkę korekcyjną, w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy –informacja w zeszycie do samokontroli).

3. Podać płyny.
4. Dokonać samokontroli – ponownego pomiaru glukozy.
5. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się (na skutek podanej dawki korekcyjnej).
6. Po epizodzie hiperglikemii nie zostawiać dziecka samego.
7. Jeśli występują wymioty – natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe
8. Skontaktować się z rodzicami dziecka

4.W celu zapewnienie kompleksowej opieki podczas pobytu dziecka w szkole niezbędne są pisemne informacje od rodziców:

1. Informacja na temat rodzaju stosowanej u dziecka insulinoterapii oraz używanych preparatów insulinowych.
2. Informacja na temat sposobu odżywiania dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem następujących informacji:
   a) liczby planowanych posiłków w szkole oraz godziny ich spożycia;
   b) czy do danego posiłku należy podać insulinę (tzw. bolus przy leczenie metodą pompy insulinowej) – jeżeli tak, to ile jednostek na WW i o której godzinie.
3. Częstotliwość pomiaru poziomu glukozy we krwi (ile razy dziennie i w jakich godzinach).
4. Objawy hipo- i hiperglikemii u każdego ucznia – te objawy występują osobniczo, należy określić jakie objawy ma akurat to dziecko, w miarę dokładnie je opisać.
5. Informacja na temat zalecanych u dziecka wartości glikemii: przed posiłkiem oraz przed i w trakcie wysiłku fizycznego.
6. Informacja ile jednostek insuliny należy podać jako dawkę korekcyjną, w zależności od stopnia hiperglikemii (+ informacja jak podaje się bolus korekcyjny w przypadku leczenia pompą insulinową).
7. Spis niezbędnych telefonów (telefony do rodziców, telefon do poradni diabetologicznej).
8. Instrukcja i pokaz pomiaru glikemii za pomocą glukometru.
9. Instrukcja i pokaz prawidłowego podania insuliny za pomocą pena czy innej metody leczenia cukrzycy.

2.18. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samookaleczenia podczas zajęć czy próby samobójczej

I.Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się (informacja od samego ucznia, kolegów, nauczycieli):

1. Nauczyciel, który uzyskał informację o samookaleczaniu się ucznia, kontaktuje się z wychowawcą klasy oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym.
2. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.
3. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny rozmawiają z rodzicami, starając się w rozmowie ustalić możliwe formy wsparcia ucznia przez rodziców, szkołę, inne instytucje .
4. Wychowawca, pedagog/psycholog obejmują ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, monitorują sytuację ucznia i utrzymują kontakt z rodzicami w celu weryfikacji powziętych przez nich działań pomocowych.

II. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia na terenie szkoły:

1. Należy uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia.

2. Nauczyciel, który podejmuje czynności interwencyjne niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, wychowawcę oraz pedagoga/psychologa szkolnego o zaistniałym zdarzeniu (osobiście lub telefonicznie poprzez kontakt z sekretariatem szkoły). W razie potrzeby należy poprosić osobę dorosłą (nauczyciela/ innego pracownika szkoły) lub ucznia o udanie się do sekretariatu celem przekazania informacji.
3. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny we współpracy z pielęgniarką szkolną dokonują czynności z zakresu oględzin ciała oraz opatrzenia śladów samookaleczeń.
4. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, należy zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
5. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny wzywają rodziców ucznia do szkoły, informują o zdarzeniu i konieczności konsultacji psychiatrycznej ich dziecka. Przekazują ucznia pod opiekę rodziców.
6. Jeżeli sytuacja tego wymaga, dyrektor lub wyznaczony pracownik wzywa pogotowie ratunkowe.
7. Dyrektor powołuje zespół kryzysowy w celu zebrania wszystkich informacji o sytuacji ucznia i ustalenia dalszego działania wspierającego.
8. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.

III. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń informuje o zamiarze popełnienia samobójstwa lub w sytuacji ujawnienia ucznia dopuszczającego się próby samobójczej:

1. W przypadku podejrzenia o próbę samobójczą podejmowaną na terenie szkoły lub poza nią, należy ustalić wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
2. Jeżeli próba samobójcza następuje na terenie szkoły, nauczyciel, ewentualnie inny pracownik szkoły przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce i nie pozostawia go bez opieki, usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.
3. Nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły, wychowawcę, specjalistów szkolnych. Dyrektor szkoły, ewentualnie inny pracownik szkoły wzywa pomoc – pogotowie, policję, straż pożarną, w zależności od potrzeby.
4. Należy zadbać, aby interwencja służb przebiegała dyskretnie.
5. Wychowawca ucznia, pedagog/psycholog szkolny zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
6. Dyrektor powołuje zespół kryzysowy w celu zebrania wszystkich informacji o sytuacji ucznia i ustalenia dalszego działania wspierającego (psychologiczno – pedagogicznego)
7. Należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatycznymi np. media, świadkowie.

2.19. Postępowanie w przypadku żałoby po śmierci ucznia:

I. Śmierć samobójcza

1.W przypadku śmierci samobójczej ucznia dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły i rozmawiają z uczniami.
3. Omówienie sytuacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej (obowiązuje tajemnica RODO). Ocena potrzeby-monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdzono szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji; kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.
4. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

II. Śmierć

1.Omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego z uczniami – wychowawca, pedagog, psycholog;
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły i rozmawiają z uczniami.

3. Omówienie sytuacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej (obowiązuje tajemnica RODO). Ocena potrzeby-monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdzono szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji; kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.
4. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

Zagrożenia cyfrowe

Żyjemy w świecie, w którym procesowi cyfryzacji podlegają wszystkie dziedziny życia. Technologia jest coraz bliżej człowieka. Szkoła zatem musi w pełni, merytorycznie i bezpiecznie działać w środowisku cyfrowym, wykorzystując edukacyjne zasoby dostępne online: multimedialne treści, aplikacje, platformy i skojarzone z nimi interaktywne metody nauczania. W pełni – to znaczy nie wybiórczo, lecz konsekwentnie w ramach wszystkich przedmiotów nauczania; merytorycznie – czyli ze zrozumieniem specyfiki zasobów i narzędzi cyfrowych online oraz ich zastosowań metodycznych, a także bezpiecznie – a zatem ze świadomością zagrożeń i wiedzą o tym, jak na nie reagować. Jednocześnie musi przygotowywać młodych ludzi do bezpiecznego życia w cyfrowym świecie. Doświadczenie pokazuje, że młodzi ludzie w świecie wirtualnym pozostawieni są sami sobie, stąd wielka rola szkoły, by uczyć bycia bezpiecznym w świecie cyfrowym. Przez bezpieczeństwo cyfrowe (cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo w środowisku cyfrowym) rozumie się zarówno zapewnienie bezpiecznej aktywności uczniów w środowisku cyfrowym, jak i przeciwdziałanie zagrożeniom odnoszącym się do bezpieczeństwa sieci, serwerów, danych na urządzeniach. W niniejszych procedurach skupiamy się na bezpieczeństwie aktywności uczniów, za bezpieczeństwo sprzętu odpowiadają firmy zewnętrzne, które zbudowały odpowiednie instrukcje bezpieczeństwa cyfrowego i RODO.

3.1. Procedura postępowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, nielegalnych na terenie szkoły:

W szkole uczniowie mają dostęp do sprzętu komputerowego. Daje im to duże możliwości, ale może być również źródłem zagrożenia łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych). W związku z tym w szkole poddawane są kontroli zasoby sprzętu komputerowego.

Ujawnienie treści szkodliwych na komputerze

W sytuacji , gdy na szkolnym komputerze zostaną znalezione materiały zabronione, należy je zabezpieczyć w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), zaś szkodliwe materiały usunąć.

Identyfikacja sprawcy

Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację osoby, która umieściła treści na szkolnym sprzęcie. Współdziałają w tym procesie pracownik wyznaczony przez Dyrektora szkoły do kontrolowania komputerów, pedagog szkolny i wicedyrektor ds. wychowawczych.

Działania wobec sprawcy

- W przypadku, gdy zostanie ujawnione, kto zamieścił szkodliwe treści. pedagog powinien podjąć następujące działania:
  - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji
  - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych,
  - zobowiązać sprawcę do zaprzestanie swojego działania,
  - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia.
- W przypadku jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno, zaczynając od lidera grupy;
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznaniu z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec dziecka.
- W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na policji.

- Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację.

Działania wobec świadków

- W przypadku gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie czy szkole – wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych (spotkanie z Policją – edukacja prawna – skutki takich działań) i wychowawczych przez wychowawcę i specjalistów szkolnych.
- Należy poinformować o zdarzeniu rodziców.
- Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

3.2. Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy:

Szkoła prowadzi działania profilaktyczne, które mają na celu uświadamianie całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły), jakie są zasady korzystania z różnych technologii komunikacyjnych oraz jakie zagrożenia się z nimi łączą. W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

- Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane;
- Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga i wicedyrektora ds. wychowawczych ;
- Pedagog i wicedyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie;
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków;
- O ile to możliwe, zabezpiecza się dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Identyfikacja sprawcy

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy;
- W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, Dyrektor szkoły kontaktuje się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną;
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, Dyrektor szkoły powiadamia policję.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog powinien podjąć następujące działania:
  - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej,
  - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych,

- zobowiązać sprawcę do zaprzestanie swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów,
- ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.

- W przypadku jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno, zaczynając od lidera grupy;
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy;
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznaniu z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec dziecka;
- We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

- Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w Statucie Szkoły;
- Dodatkowo uczeń – sprawca przemocy może mieć czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej poza godzinami dydaktycznymi.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga;
- W strategii działań pomocy uczeń – ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania;
- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy są wobec niego podejmowane dalsze działania pomocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy;
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych przez pracowników szkoły działaniach i, w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

Ochrona osób zgłaszających zdarzenie

- Osoba, której uczeń zaufał, informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem;
- W razie potrzeby szkoła otacza opieką psychologiczno-pedagogiczną osoby zgłaszające zdarzenie.

Sporządzenie dokumentacji z zajścia

- Pedagog zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia oraz podpisy osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).

Powiadomienie sądu rodzinnego i policji

- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, Dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, Dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty do sądu rodzinnego i policji.

3.3.Procedura postępowania w przypadku naruszenia danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka albo pracownika szkoły. Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem.

Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź fotomontażu), szantażowania (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających reputację ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary).

W szkole funkcjonują dwa dokumenty regulujące kwestie związane z ochroną danych osobowych, ochroną wizerunku: Instrukcja bezpieczeństwa sieciowego oraz Procedury RODO. Zawsze postępujemy zgodnie z nimi. A ponadto podejmujemy działania wychowawczo – profilaktyczne wobec ofiary zdarzenia, wobec sprawcy i świadków.

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia

- Gdy sprawcą jest uczeń – kolega ofiary ze szkoły czy klasy – uczniowie lub rodzice powinni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub wicedyrektorem ds. wychowawczych.
- W przypadku gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z *Kodeksem karnym* ściganie następuje wówczas na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy jest uzyskanie dowodów potwierdzających, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.

Działania wobec sprawców

- Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinno być zadośćuczynienie osobie poszkodowanej. Działania podejmuje pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i wicedyrektorem ds. wychowawczych.
- Sprawcy ponoszą konsekwencje zgodnie z zapisami w Statucie.
- Gdy naruszenie prywatności czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia powinni o tym powiadomić policję.

Działania wobec ofiar zdarzenia

- Ofiarę incydentu należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – opieką psychologiczno-pedagogiczną (jeśli jest taka potrzeba) i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy.
- Jeśli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła powinna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

Działania wobec świadków

- Gdy kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę narażania na uszczerbek wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi – oraz odpowiedzialność prawną.

Wykorzystano:
1.BEZPIECZNA SZKOŁA - Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole - dokument opracowany w ramach prac Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej jako zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły, do realizacji począwszy od września 2017 r.

2.Bezpieczeństwo w świetle przepisów oświatowych i pozaoświatowych. Obowiązki szkoły i nauczycieli, odpowiedzialność, interwencja, dokumentacja – opracowanie przygotowane przez ECRK w Białymstoku przez Dariusza Skrzyńskiego

3. Wytyczne dla nauczycieli dot. postępowania w sytuacji zagrożenia ze strony osoby posiadającej niebezpieczne narzędzie lub przedmiot przygotowane przez MEN.

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 28.10.2026 r.

Załącznik 1

Ostróda, dn. ……

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że dnia ……..... zostałem/am wezwany/a przez pracowników szkoły i odebrałem/am syna/córkę ……..…….....ur. ……. w ……., co do którego/której zachodzi podejrzenie, iż znajduje się pod wpływem środków psychoaktywnych.

Dziecko (opisać stan dziecka):.....
.....
.....
.....

……. ……
Podpis rodzica/opiekuna prawnego Podpis osoby przekazującej dziecko